

ÕIEND
TEMAATILISE HALDUSJÄRELEVALVE TEOSTAMISE KOHTA
UUEMÕISA LASTEAED-ALGKOOLIS

I SISSEJUHATAV OSA

1. Uuemõisa Lasteaed-Algkool on Ridala Vallavalitsuse hallatav õppeasutus aadressil Tallinna mnt 83, Uuemõisa, Ridala vald, 90401, Lääne maakond. Tegutsemise vorm: ühe asutusena tegutsev üldhariduskool ja lasteasutus.

2. Haldusjärelvalvet teostati lasteaed - põhikoolis maavanema 15.09.2014 korralduse nr 1-1/2014/130 „Temaatilise haldusjärelvalve teostamine Lääne maakonna koolides ja lasteasutustes 2014/2015. õppeaastal“ alusel. Järelvalve prioriteet üldhariduskoolides ja koolieelsetes lasteasutustes 2014/2015. õppeaastal on lapse ja õpilase individuaalsete vajaduste ja võimetega arvestamine õppe- ja kasvatustegevuses. Eesmärk on hinnata, kuidas on igale lapsele ja õpilasele loodud arenguks vajalik eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ning arendav õppe- ja kasvukeskkond (haridus- ja teadusministri 12.05.2014 määrus nr 15 „Haldusjärelvalve prioriteetid, temaatilise järelvalve teostamise, selle tulemuste vormistamise ja tulemustest teavitamise kord 2014/2015.õppeaastal).

3. Haldusjärelvalvet Uuemõisa Lasteaed-Algkooli juhtimise ning kooli tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse üle teostas Lääne Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna nõunik Mare Tereping.

4. Haldusjärelvalve toimus ajavahemikul 1. - 10.12.2014.

5. Haldusjärelvalve teostamise põhjendus: 2013/2014.õppeaastal pöördusid Uuemõisa Lasteaed-Algkooli kolme õpilase vanemad maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna poole avaldusega, milles seadsid kahtluse alla ühe aineõpetaja suhtlemisalase pädevuse töös õpilastega ja tema sobivuse koolitööle. Haridus- ja sotsiaalosakond sai ka pöördumisi telefonivestluste teel. Ühel juhul kurdeti, et lasteaiaosas on probleeme personaliliikmete omavahelistes suhetes, teisel juhul seati kahtluse alla õpilaste toiduraha kogumise seaduslikkus. Kõik juhtumid lahendati lasteaed-alkooli pidaja esindaja, koolijuhhi ning haridus ja sotsiaalosakonna töötajate ühise arutelu järel. Nimetatud juhtumid andsid põhjust teostada järelvalvet, selgitamaks, milline hinnang anda Uuemõisa Lasteaed-Algkooli sotsiaalsele keskkonnale ning kuidas on seeläbi tagatud õpilaste vaimne ja sotsiaalne turvalisus.

6. Järelvalve eesmärk Uuemõisa Lasteaed-Algkoolis: Saada ülevaade

a) kuidas on korraldatud koolieelse lasteasutuse ja algkooli kui ühe asutusena tegutseva haridusasutuse juhtimine ning õppe- ja kasvatustegevus, tagamaks uue õpikäsituse rakendamine ja loomaks keskkonda, mis toetab iga õppija individuaalset ja sotsiaalset arengut;
b) uurida õpilaste ja lastevanemate rahulolu kooli sotsiaalse keskkonnaga ning anda hinnang lähtuvalt sellest, kuidas koolis on tagatud õpilaste vaimne ja sotsiaalne turvalisus.

7. Haldusjärelvalve käigus kasutatud meetodid: vestlused/intervjuud direktori, õpetajate ja õpilastega ning kooli pidajaga; tundide vaatlused ja tagasiside õpetajatele; tutvumine rahulolu-uuringu tulemustega, õppeasutuse dokumentatsiooniga ja Eesti Hariduse Infosüsteemis (edaspidi EHIS) olevate andmetega.

8. Uuemõisa Lasteaed-Algkoolis käib/õpib EHISe andmetel seisuga 1.12.2014 lasteaia osas 42 last ja

põhikooli osas 116 õpilast; pedagoogide üldarv on 18. Lasteaia rühmad ning kooli õpilaskond kujuneb piirkonnas elavatest Ridala valla lastest ning osaliselt Haapsalu linnas ning Lääne – Nigula vallas elavatest lastest. Uuemõisa Lasteaed-Algkoolis õpilaste üldarvust 38-40% on Haapsalu linna lapsed. Lasteaed-alkool paikneb renoveeritud Uuemõisa mõisahoones, lasteaed ühes, kool teises hoone tiivas. Samas majas asub ka Ridala Vallavalitsus.

II OLUKORRA KIRJELDUS

1. Haridusasutuse juhtimine ning õppe- ja kasvatustegevus.

1.1. Põhimäärus

Uuemõisa Lasteaed-Algkooli põhimäärus on kehtestatud Ridala Vallavolikogu määrusega nr 22 6.mail 2010 ja see on avalikustatud lasteaed-alkooli veebilehel. Kehtivasse põhimäärusesse tuleb viia sisse muudatused, arvestades nii põhikooli ja gümnaasiumiseaduses (PGS) kui koolieelse lasteasutuse seaduses (KLS) haridusasutuste põhimäärusele esitatud nõudeid. Põhimääruse paragrahvis 3 tuleb sõnastada kooli tegutsemise vorm - ühe asutusena tegutsev üldhariduskool ja lasteasutus ning muuta vastavaks ka pealkiri. Paragrahvis 29 (2) tuleks loetleda hoolekogu ülesandeid; praegu on märgitud, et hoolekogu tegutsemine toimub haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud korras. Põhimääruses on märkimata, kas koolis toimub statsionaarne ja/või mittestatsionaarne õpe, koolis omandatava hariduse liik ja tase, õppekeel. Samas sisaldab põhimäärus kooli dokumentide kirjeldusi, mis PGS § 66 (2) ja KLS §9 (2) kohaselt ei pea selles olema, ning on seetõttu ebamugavalt mahukas 40-paragrahviline regulatsioon.

1.2. Arengukava

Uuemõisa Lasteaed-Algkooli arengukava on koostatud ajavahemikuks 2014- 2018; see lähtub Ridala valla arengukavast. Lasteaed-alkooli arengukava on ette valmistatud, tuginedes sisehindamise aruandele ning kaasates kõik huvipooled, enam need, kes arengukava ellu viivad. Arengukava on avalikustatud lasteaed-alkooli veebilehel. Arengukavale on arvamuse andnud kooli õppenõukogu 02.04.2014, protokoll nr 3 ja kooli hoolekogu 15.04.2014 protokoll nr 3. Õpilasesindust lasteaed-alkoolil ei ole. Kooli pidaja poolt on arengukava kinnitatud 27.05.2014 volikogu määrusega nr 8. Kooli pidaja ei ole kehtestanud korda, mis selgitab, millal ja kuidas direktor annab aru lasteaed-põhikooli arengukava täitmisest, aeg-ajalt kutsub volikogu esimees direktori volikogu istungitele lasteaed-alkooli tegevusest ülevaadet andma.

1.3. Õppekava

Kooli õppekava üldosa ja ainekavad on avalikustatud lasteaed-alkooli veebilehel, lasteaia õppekava mitte. Kooli õppekava on kinnitatud õppenõukogu 07.09.2011 otsusega nr 01-1 ja kehtestatud direktori 09.09.2011 käskkirjaga nr T-02. Muudatused on kinnitatud õppenõukogu 05.11.2014 otsusega nr 03-1. Õppekava ülesehitus ja sisu on vastavuses põhikooli riikliku õppekavaga. Muuhulgas on sätestatud õpetaja töökava koostamise põhimõtted ning loetletud kalenderplaanina esitatava töökava kohustuslikud komponendid. Tööplaani vorm eeldab, et tunniteemade juures oleks fikseeritud ka lõiming, kuid ei ilmne, kuidas planeeritakse ja tagatakse üldpädevuste ja läbiminevate teemade rakendumine.

Lasteaia õppekava on kinnitatud direktori käskkirjaga 21.09.2010 nr T-44 ja pärast muudatuste tegemist 17.10.2014 nr T-09.

1.4.Sisehindamine

Sisehindamine viidi läbi viimati novembrist 2013 – veebruarini 2014. Aruanne on kehtestatud 05.02.2014 – protokoll nr 2.

1.5.Kodukord

Nii lasteaia kui kooli kodukord on avalikustatud lasteaed-alkooli veebilehel. Mõlemad on kehtestatud 17.10.2014 direktori käskkirjaga nr 8. Hoolekogu on arvamuse andnud ja see on fikseeritud 16.10.2014 protokollis nr 4.

1.6. Hoolekogu

Lasteaed-alkooli hoolekogusse kuulub 13 liiget. Koosolekud toimuvad vähemalt kolm korda aastas. Protokollid on paberandjal ja asuvad koolis. Rahulolu-uuringu põhjal on 33% vanematest hoolekogu aktiivsusega väga rahul, 46% on rahul. 70% küsitluses osalenud lapsevanematest on märkinud, et hoolekogu suudab mõjutada koolis toimuvat.

1.7. Haridusasutuse pidaja

Ridala Vallavalitsus on pidajaks kahele lasteasutusele: Ridala Põhikool ja Lasteaed ning Uuemõisa Lasteaed-Algkool. Vallavalitsuses töötab kultuuri- ja haridusnõunik, kelle ülesanded haridusvaldkonnas on uurida koolide rahalisi vajadusi, valmistada ette haridusasutuste koosseisud kinnitamiseks, korraldada ümarlaudu, arutamaks päevakajalisi jm haridusküsimusi ning kaasates haridusjuhte ja valla teiste asutuste juhte, toetada omalt poolt valla koolide kogukonnakeskusteks olemist ja huvihariduse arendamist. Samuti kogub ta teavet koolide-lasteaedade õppekasvatustöö kvaliteedi kohta, vestleb lastega ja õpilastega ning lapsevanemate ja õpetajatega. Kuna kultuuri- ja haridusnõunikul on lasteaiaõpetaja kvalifikatsioon, käib ta vajadusel lasteaia õpetajaid asendamas ja puutub nii lasteaia eluga vahetult kokku. Aeg-ajalt osaleb hoolekogu esimehe kutsel ka hoolekogu koosolekutel. Haridusasutuse pidaja toetab rahaliselt kooli huviringide tegevust. Arengukava koostamise perioodi jooksul korraldatakse alati nii lasteaia vanemate kui õpilaste vanemate ja 4.-6.kl õpilaste seas rahulolu-uuring. Viimati toimus uuring 2013. aasta detsembrikuus. Ülevaade sellest on toodud järgmises peatükis.

2. Lapse ja õpilase individuaalsete vajaduste ja võimetega arvestamine õppe- ja kasvatustegevuses

2.1. Juhi, õpetajate ja tugispetsialistide koosseis ning ettevalmistus. Osalemine täienduskoolitustel.

Lasteaed-alkooli töötajate koosseis on kinnitatud pidaja poolt 07.01.2014 korraldusega nr 24. Uuemõisa Lasteaed-Algkooli juhib direktor ametikoha suurusega 1,0, lisaks on tal koormus õpetajana 0,25. Direktoril on algklassiõpetaja kvalifikatsioon aastast 1992 ja ta on läbinud 240-tunnise juhtimiskursuse koolidirektoritele 2006.aastal. Kooli töötajate koosseis näeb ette õppealajuhataja ametikoha suurusega 0,5. Selles ametis olev õpetaja on ka klassijuhataja ja aineõpetaja ametikoha suurusega 0,5.

Lasteaias on kaks rühma. Kummalgi rühmal on kaks õpetajat ametikoha suurusega 1,0 ja üks õpetaja abi. Lasteaia õpetajate kvalifikatsioonid vastavad nõuetele ja on vastavuses EHISesse märgituga.

Kooliosas on lisaks direktorile tööl 12 õpetajat. Töö- ja tehnoloogiaõpetuse õpetaja kvalifikatsioon ei vasta nõuetele; tal on mööblitiseri erialal keskeriharidus. EHISe andmetel on ta osalenud 2007.aastal Tallinna Ülikoolis 160-tunnisel koolipedagoogika kvalifikatsioonikoolitusel, dokumendi number puudub.

Lisaks on ta osalenud mahus 66 tundi täienduskoolitustel, kus on käsitletud töö- ja tehnoloogiaõpetuse kaasaegseid lähtekehti ja meetodeid.

Logopeed- eripedagoog on lõpetanud Tartu Ülikooli defektoloogina 1981.a ning tema kvalifikatsioon vastab nõuetele. Õpiabirühma õpetajal on klassiõpetaja kvalifikatsioon ning alates 2003.aastast läbitud 415 – tunnises mahus täienduskoolitusi, mis käsitlevad eripedagoogikat, parandusõpet ning õpetamist õpiabirühmas ja väikeklassis.

EHIS-esse kantud andmed kooli õpetajate kvalifikatsioonide ja ametikohtade suuruste kohta on õiged.

Lasteaed-alkkooli õpetajad ja direktor on osalenud kolme viimase õppeaasta jooksul (vaatluse all oli ajavahemik 1.09.2011–1.09.2014) õpilase arengu toetamise ja individuaalsete vajadustega arvestamise teemalistel täienduskoolitustel (lasteaiaõpetajad 400, kooliõpetajad 218, logopeed-eripedagoog 80) kokku mahus 1316 tundi. Direktor on osalenud erinevaid juhtimiskompetentse toetavatel kursustel 81 tundi. Personali täienduskoolituse plaan on lasteaed-alkkooli üldtööplaani osa ning kujuneb eelneva õppeaasta analüüsi, uue õppeaasta eesmärkide, arenguvestluste ja sisehindamise tulemuste põhjal. Käesoleval õppeaastal on täienduskoolituse prioriteetiteks lähtuvalt sisehindamisest meeskonnakoolitused, toetamaks lasteaia ja kooli õpetajate omavahelist koostööd laste üleminekul lasteaia kooli ja loomaks lasteaia ja kooli õpetajate hulgas ühtse asutuse tunnet; HEV-õppega seotud teemad ja õpetajate haridustehnoloogilise pädevuse arendamine.

2.2. Riiklikus õppekavas seatud eesmärkide ja tulemuste saavutamine, arvestades õpilaste individuaalsete erinevustega.

Lasteaia osas töötab kaks rühma: liitrühm 2-7-aastastele lastele ja noorem rühm 2-5-aastastele lastele. Esimeses käib 20 ja teises 22 last. Ennelõunasel ajal, vanemas rühmas kella 9-13-ni ja nooremas rühmas kella 9-12.30 on kummaski rühmas tööl kaks õpetajat ja üks õpetaja abi. Lisaks neile ka autistliku lapse isiklik abistaja, kes on läbinud vastava koolituse. Kui laps puudub, abistab ta õpetajate juhendamisel ja vajaduse tekkimisel teisi lapsi.

Igal lasteaialapsel on arengumapp, millesse kogutakse tema loovtööd ja lisatakse ka arengukaardid. Nooremate laste arengukaardid on koostatud tuginedes J. Rebase, K. Kirbitsa ja R. Variku „Arengu jälgimise mängus“ (kirjastus Ilo) toodud arengukirjeldustele ja seda täidetakse õpetajate poolt vähemalt kord aastas. Lapsevanemaga peetakse kord aastas arenguvestlus, mille tulemusena koostatakse vormikohane kokkuvõte. 6-7-aastaste laste arengu kirjeldamiseks täidetakse koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas toodud eeldatavatel üldoskustel ja arengutulemustel põhinev koolivalmiduskaart. Lasteaia tähtsustatakse loovtegevusi, igal aastal õpitakse selgeks ja esitatakse üks näidend, viimati saadi hakkama muusikaliga. Lasteaed asub Uuemõisa mõisahoone ühes tiivas ja selle kõrvale on rajatud kaasaegne ja avar nõuetele vastav mänguväljak. Liikumistunnid toimuvad lähedal asuvas Haapsalu Kutsehariduskeskuse spordisaalis.

2013. a detsembris viidi lasteaia lapsevanemate hulgas läbi rahulolu-uuring. Lapsevanemad andsid hinnangu järgmistes valdkondades: Suhted lasteaias, laste kasvukeskkond, õppe- ja kasvatustegevus, info liikumine, lasteaia maine. Hinnang lasteaia tegevusele on hea.

Kõrge positiivne hinnang 5-palli süsteemis anti järgmistele aspektidele:

- ma usun, et laps saab kooli minekuks hea ettevalmistuse (4,9)
- olen oma lapse lasteaia üldiselt rahul (4,8)
- lapse rühmaõpetajad on erialal pädevad (4,7)
- küsimuste korral õppe- ja kasvatustöö kohta saan alati vastuse (4,7)

Ülejäänud aspekte oli hinnatud vahemikus 4,2-4,6. Enam rahulolematust väljendati seoses laste

toitlustamisega, kus näitaja oli 2,8. Olukorda on parandatud uue töötaja töölevõtmisega.

Uuringu ankeet ja tulemused on avalikustatud lasteaed – algkooli kodulehel.

Algkooli osas on kuus klassikomplekti. I klassis õpib käesoleval aastal 18 õpilast, II klassis 21, III klassis 21, IV klassis 23, V klassis 13 ja VI klassis 20 õpilast.

Kuidas saavutatakse õppekavas seatud eesmärgid ja tulemused, arvestades õpilaste individuaalsete erinevustega? Õpilaste erinevuste märkamine on eelkõige klassiõpetaja ülesanne. Jälgitakse, kuidas laps tuleb toime nii tunnitegevustes kui väljaspool tunde, milline on tema (nii suuline kui kirjalik) eneseväljendusoskus ning kuidas laabub suhtlemine teiste õpilaste ja täiskasvanutega. Vajakajäämistel ilmnelisel esitab klassijuhataja või aineõpetaja HEV-koordineerijale vastava taotluse ning avatakse õpilase individuaalse arengu kaart. Õpilase toimetuleku ja õpiabi vajaduse üle otsustatakse koostöös aineõpetajate ja logopeed-eripedagoogiga, vajadusel tellitakse Rajaleidja keskusest psühholoogi, eripedagoogi või sotsiaalpedagoogi teenus. Vastavalt vajadusele juhendavad klassiõpetaja ja aineõpetajad oma tunnis õpilasi, võimaldavad abimaterjalide kasutamist ja diferentseerivad ülesandeid. Koolis õpib igas klassis venekeelsest kodust pärit õpilasi ning õpetajad rakendavad ka nende puhul diferentseeritud õpetust. Õpilastel on võimalik käia õpiabitududes, mis toimuvad kolmel päeval nädalas nii 1.-3. klassi kui 4.-6.klassi õpilastele. Logopeedilist abi vajavad lapsed käivad ühel päeval nädalas logopeedi juures individuaalsetes kõnearendustundides. Õpiabi õpetaja ning logopeed teevad märkmeid ning õppetulemused ja arenguülesanded sõnastatakse individuaalse arengu kaartidel. Vähemalt üks kord õppeveerandi jooksul toimub ümarlaud, kus klassijuhatajad, logopeed, õpiabi õpetaja ja HEV-koordineerija, kes on ka kooli õppealajuhataja, annavad/saavad ülevaate õpilaste arengust. Uue õppeaasta alguses tehakse otsus, kes õpilastest ja millist tugiteenust hakkavad saama või mis osas tuleb õpetajatel õpet diferentseerida. Otsused fikseeritakse HEV õpilaste õppe koordineerija poolt läbiviidud koosolekute protokollides. Protokollid asuvad HEV-koordineerija käes. Kooli juhtkonna ja õpetajate hinnangul toimib selline tugisüsteem hästi, senisest paremini tahetakse tulevikus toetada andekaid õpilasi. Õpilastel on võimalik täiendavat õppimise alast tuge saada aineõpetajate konsultatsioonitundides; tundide ajad on avalikustatud kooli kodulehel. Hariduslike erivajadustega laste/õpilaste õppe korralduse kohta on teave järgmises alapeatükis.

Kord õppeaastas toimuvad kõigi peredega arenguestlused. Uuemõisa Lasteaed-Algkooli kodulehel on avalikustatud juhend *Arenguestlused ja nende läbiviimise kord*. See on kinnitatud direktori käskkirjaga T-07 17.oktoobrist 2014, sisaldab arenguestluse protokollid vormi, milles omakorda sisaldab analüüsiosa ja edasise tegevuskava. Dokument annab lastevanematele teavet arenguestluse olemusest, ülesehitusest ja oodatavast kasust. Arenguestluste protokollid asuvad õppealajuhataja käes vastavates kaustades, mis on avatud iga õpilase kohta.

Õpilased ja lapsevanemad on andnud tugisüsteemi toimimisele ning õpilaste arengu toetamisele hea hinnangu, sellest annab tunnistust õpilaste ja lapsevanemate seas läbi viidud rahulolu-uuring.

Rahulolu-uuring koolis toimus samuti 2013.aasta detsembris ning selle käigus koguti arvamusi järgmiste aspektide kohta: õpilaste ja õpetajate ning õpilaste omavahelised suhted; koolielu puudutava info kättesaadavus; hinnang õpilaste ja õpetajate tegevuse tulemuse saavutatusele, õpiabi kättesaadavusele, huvitegevuse võimalustele, kooli füüsilisele keskkonnale, koolis esineva vägivalda tajumisele ja kooli mainele. Õpilased said uuringu käigus märkida vabas vormis, mis neile koolis meeldib, mis ei meeldi ja teha ettepanekuid koolielu paremaks muutmiseks. Lapsevanemad ja õpilased said anda igale väitele hinnangu 5-punktilisel skaalal, kus 5 märgib maksimaalselt head, 4 head, 3 – nii ja naa, 2- asjad võiksid olla paremini, 1- ei ole hästi. Kõigi uuritud aspektide osas on hinnatud olukorda valdavalt punktidega 4 ja 5.

Tabel 1 Õpilaste ja lapsevanemate hinnang kooli sotsiaalse õpikeskkonna ja õppimise toetamisega seotud aspektide kohta

Hinnatud aspekt	Vastanute protsent				
	5	4	3	2	1
Meie koolis on sõbralik õhkkond (õpilased)	48	48	4	0	0
Meie klassi õpilaste vahel on valdavalt head suhted (Õpilased)	33	57	8	2	0
Minu lapse koolis ollakse sallivad kõigi suhtes (Lapsevanemad)	46	44	10	0	0
Kooli õpilaste ja õpetajate vahel on valdavalt head suhted (Õpilased)	59	34	7	0	0
Kooli õpilaste ja õpetajate vahel on valdavalt head suhted (Lapsevanemad)	48	45	7	1	0
Minu õpetajad teevad oma tööd hästi (Õpilased)	85	15	0	0	0
Minu lapse õpetajad on pädevad (Lapsevanemad) *	69	21	2	1	0
Koolis on võimalik saada konsultatsioone ja järelaitamistunde (õpilased)	57	39	4	0	0
Koolis on võimalik saada konsultatsioone ja järelaitamistunde (lapsevanemad)	66	30	4	0	0
Õpetajad arvestavad laste individuaalsusega (Lapsevanemad) *	45	33	9	2	1
Koolis hinnatakse laste saavutusi (õpilased)	78	15	7	0	0
Koolis hinnatakse laste saavutusi (lapsevanemad)	68	27	3	2	0
Õpi-või käitumisraskustega lapsed saavad koolist abi (vanemad) *	34	35	16	2	0
Koolis tegeldakse andekamate laste arendamisega (Lapsevanemad) *	48	32	9	1	0
Meie koolis reageeritakse vägivaldajuhtumitele (õpilased)	59	36	5	0	0
Meie koolis reageeritakse vägivaldajuhtumitele (Lapsevanemad) *	59	16	14	4	0

*tärniga tähistatud aspektide juures olid mõned vanemad jätnud vastuse märkimata, seetõttu ei moodustu tulemuseks 100%

Tabel 2 Õpilaste hinnang kiusamisele koolis

Kiusamine koolis	Vastanute protsent					
	Ei oska vastata	Ei ole	On sõbralikku nägemist	On natuke	On igapäevane	On olnud tõsiseid vägivaldajuhtumeid
4.-6.klassi õpilased	7	28	63	41	4	7
Lapsevanemad	9	19	61	50	3	4

Tabel 3 Õpilaste hinnang enda toimetulekule koolis

Tunnen, et mul läheb koolis....	Vastanute protsent		
	...hästi	...nii ja naa	Võiks paremini minna
	70	26	4

Kooliga üldiselt rahul

Õpilased (5 ja 4 punkti) 100%

Lapsevanemad (5 ja 4 punkti) 92%

Pikapäevarühmas korraldatava õppekavavälise tegevusena pakutakse õpilasele järelevalvet ning pedagoogilist juhendamist ja suunamist õpest vaba aja sisustamisel, koduste õpiülesannete täitmisel, huvitegevuses ning huvide arendamisel. Pikapäevarühma töö planeerimisel ja korraldamisel lähtutakse hoolekogu ettepanekutest, kooli õppe- ja kasvatustegevuse üldistest eesmärkidest, pikapäevarühma õpilaste vanuselistest ja individuaalsetest iseärasustest, nende kodustest tingimustest ning vanemate ja õpilaste põhjendatud soovidest, samuti transpordivõimalustest. Pikapäevarühmas osaleb käesoleval õppeaastal 75 õpilast, nimekiri on kinnitatud direktori käskkirjaga 10.09.2014 nr Õ-15.

Igal õpilasel on võimalik valida endale sobiv huviring ning seda on ka kõik õpilased ise või õpetaja soovitusel teinud. Koolis tunnustatakse huvihariduse valdkonnas häid tulemusi saavutanud õpilasi võrdselt nende õpilastega, kel on head tulemused akadeemilises valdkonnas. Ühe arenguülesandena tuleb direktori sõnul läbi mõelda, kuidas huvitegevus võiks paremini ja eesmärgipärasemalt toetada õppetegevust; kuidas tõhusamalt rakendada projekti- ja üldõpetust ning aineülest lähenemist õppetöö planeerimisel.

Kool nimetab õpilaste tugiteenuse pakkujana ka kooli raamatukogu, kuna õpilased, kel on vaja enam trennida lugemisoskust, saavad teha seda raamatukogu juhataja juures.

Uuemõisa Lastead-Algkoolis õpib igas klassis venekeelsete perede lapsi ja kuna nad saavad tänu koolikaaslaste ja õpetajate piisavale toetusele hästi hakkama, on kool muukeelsete kodude jaoks populaarne. Juhtkond prognoosib venekeelsete õpilaste arvu kasvu ja tahab seoses sellega hakata rakendama lõimitud aine- ja keeleõppe metoodikat.

Õppetöö diferentseerimiseks ja õpilaste individuaalsete vajadustega arvestamiseks on õpetajad osalenud vastavasisulistel täienduskoolitustel ja õppinud vastastikku üksteise poolt läbiviidud sisekoolitustel.

Andmaks hinnangut konstruktivistliku õpikäsituse rakendumisele õppe- ja kasvatustöös, külastas nõunik järelevalve käigus seitsme aineõpetaja poolt antud ühte või kahte ainetundi ja tegi märkmeid vaatluslehele, kus olid kirjeldatud õpetaja tegevused, mis lähtuvad konstruktivistlikust õpikäsitusest, toetavad õppija iseseisvuse ja vastutuse kujunemist ning õpimotivatsiooni. Pärast tunni lõppu andis nõunik õpetajale tagasisidet ja soovitusi.

Kokkuvõtte vaadeldud tundidest:

- Kaks õpetajat ütlesid õpilastele, mis on selles tunnis eesmärk ehk kuhu tuleks tunni lõpuks välja jõuda; teised õpetajad teatasid teema või ütlesid, et jätkame eelmise tunni teemaga.
- Kaks õpetajat tundsid tunni alguses huvi õpilaste enesetunde ja tunniks valmisoleku vastu.
- Enamik õpetajatest tegi midagi õpilaste häälendamiseks antud tunni teemale ja tegevustele.
- Enamik õpetajatest ütles õpilastele, mida tunnis tegema hakatakse, kolm õpetajat põhjendasid, miks seda tegema hakatakse.
- Pooled õpetajatest lasid õpilastel avaldada arvamust või püstitada oma eesmärgid.
- Kõik õpetajad olid toetavad, julgustavad, innustavad ja vajadusel rahustavad.
- Pooled õpetajatest andsid tunni kestel toetavat tagasisidet.
- Enamik õpetajaid rakendas õppijat aktiveerivaid õppemeetodeid, kuid ühes tunnis olid 4. klassi õpilased passiivses rollis ja tund kulus valdavalt teooria raamatust vihikusse ümber kirjutamisele.
- Enamikes tundides said õpilased teha koostööd ja liikuda.
- Ainult kahes tunnis seostati õpitavat õpilasele arusaadavalt igapäevaeluga ja selgus, kuidas õpitavat elus vaja läheb.
- Ainult kahes tunnis tehti tunni lõpul eesmärkide täitumisest ja/või tunni tegevuse tulemustest kokkuvõtteid. Kahes tunnis said õpilased teada, milles nad olid selles tunnis edukad.
- Pooled õpetajatest tänasid tunni lõpus õpilasi.

Soovitused nõuniku poolt õpetajatele toetamiseks konstruktivistliku õpikäsituse rakendamist:

- kaasata õpilasi õpieesmärkide püstitamisse ja sõnastamisse ning rakendada meetodeid, mis võimaldaksid tunni lõpuks anda hinnangu nende saavutamisele;
- arutleda õpilastega õpioskuste, õpieesmärkide ja kujundatavate üldpädevuste olulisuse ja seostamise üle; aidata neil mõtestada, mida ja miks tunnis (kodutöödena) tehakse;
- aidata õpilastel mõista õpitava tervikut ja üksikosi;
- läbi erinevate refleksioonimeetodite toetada õpilaste teadlik-olemist üldpädevuste kujundamise võimalustest ja arendamise vajadustest;
- kõik nimetatud tegevused mõtestada ja kujundada tundides rakendatavateks;
- vaadeldud tundide põhjal saab öelda, et koolil on vähemasti kaks õpetajat, kes rakendavad konstruktivistlikku õpikäsitust suurepäraselt ja töötavad õpilasi kaasavalt; kolleegid võiksid võimalust mööda nende tunde külastada ja pärast toimunut reflekteerida.

Kokkuvõtteks saab öelda, et kooli sotsiaalne ja vaimne õpikeskkond on valdavalt õpilast ja tema vajadusi toetav. Õpetajatel tuleb arendada oma kutsealaseid oskusi konstruktivistliku õpikäsituse rakendamisel ja koostöösuhte ülesehitamisel, rakendada tõhusalt kujundavat hindamist ning kaasata õpilasi enam õpieesmärkide sõnastamisse.

Kooli õppekava sätestab, et õpetajad koostavad töökavad igaks õppeveerandiks iga aine ja klassi kohta, kus nad tunde annavad. Töökava vormistatakse kalenderplaanina, mis peab sisaldama järgmist: õppeaine nimetus, õpetaja nimi, klass, nädala koormus, tundide arv nädalas, õppenädal, teema ja alateemad, käsitletavat põhimõistet, kasutatavad meetodid, kasutatav õppekirjandus ja õppevahendid, oodatavad õpitulemused, ainetevaheline lõimimine, kontrollimise/hindamise aeg ja moodused, märkused. Jooksva töö käigus kooli sisemisest töökorraldusest tingitult toimunud või plaanitud

muudatused fikseeritakse märkuste lahtris. Töökavad pannakse üles kooli serveri võrgukettale hiljemalt iga õppeveerandi teiseks tööädalaks.

Järelevalve käigus tutvuti võrgukettal olevate töökavadega. Valdavalt olid töökavad kooli õppekavas toodud kirjelduse järgi koostatud. Mõnel juhul olid märkimata õpiväljundid, ainetevahelise lõimingu võimalused ja hindamise moodused. Õpetajate omavahelise kootöö tulemusena tuleks töökavades fikseerida üldpädevuste kujundamise ja läbiminevate teemade käsitlemise kohad ja meetodid ning näidata, kuidas projektipõhine õpe toetab õpitulemuste ja üldpädevuste saavutamist.

2.3. Hariduslike erivajadustega laste/õpilaste õppe korraldus

Tabel 4. HEV õppe korraldus Uuemõisa Lasteaed-Algkoolis

Kehtestatud õppekavas(jah/ei)	Kooli õppenõukogu arvamus (jah/ei)	Hoolekogu arvamus (jah/ei)	Kooli õpilasesinduse arvamus (jah/ei)	Kooli õppekava avalikustamine veebis (jah/ei)	Koordineerija määramine (dir kk nr, kuupäev)
Jah	Jah	Jah	Ei	Kooliosa – jah Lasteaed - ei	Dir kk 19.10.2012 P-21

HEV-laste ja –õpilaste nimekirjad on kinnitatud direktori käskkirjadega nr Õ-17 15.09.2014, Õ-19 22.09.2014 ja Õ-25 11.11.2014. Lasteaed-algkooli direktor on määranud käskkirjaga HEV koordineerija, kelle ülesanded on käskkirjas sõnastatud.

Hariduslike erivajadustega laste/õpilaste õppe korraldus on Uuemõisa Lasteaed-Algkoolis reguleeritud koguni kahe dokumendiga. 2011. aastal kehtestatud kooli õppekavas on kirjeldatud eraldi jaos *Õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted* ning õppekavale on andnud arvamuse nii kooli õppenõukogu kui hoolekogu. 2014. a oktoobris on direktori käskkirjaga kinnitatud *Tugiteenused ja nende rakendamise kord*. See on õppenõukogu poolt läbi arutatud, kuid arvamuse andmist pole dokumendiga fikseeritud; samuti pole oma arvamust andnud hoolekogu.

Lasteaed-algkoolis töötab logopeed-eripedagoog. Puudust tuntakse vähemasti 0,5 suuruse ametikohaga sotsiaalpedagoogist, kes võiks olla nõ sillaks kooli ja sellise kodu vahel, kus puudub toetus lapse arenguks. Samuti vajatakse enam eripedagoogi teenust. Seni on ostetud nimetatud teenuseid Läänemaa Rajaleidja keskest ja tagasiside sellele on hea, kuid see pole piisav.

Võimalik õpiabivajadus selgub sageli juba lasteaias, kui õpetaja ja logopeed jälgivad lapsi mängimas ja tegutsemas. Kui lapse arengu osas tekib kahtlusi, kaasatakse lapsevanem ning otsustatakse logopeedilise või eripedagoogilise abi vajadus. Lastele on avatud individuaalse arengu kaardid fikseerimaks vaatluse ja õpiabi tundide tulemused ning edasised arenguülesanded. Oma lasteaiaga teeb kool selles osas koostööd ja ka logopeed on lasteaias ja koolil sama. Koolis jälgivad õpetajad laste individuaalset toimetulekut õpituatsioon. Õpilase esmane abistaja ja erivajaduse märkaja on klassijuhataja, lisainfot hangitakse lapsevanemalt. Õpilase vajadused sõnastatakse ka arenguevestlustel. Haridusliku erivajadusega õpilase individuaalse arengu jälgimise kaarti täitmise eest vastutab klassijuhataja. HEV koordineerija ülesannetes on kooli õppealajuhataja ning kaardid asuvad tema kabinetis.

Logopeed-eripedagoog töötab lasteaias kahel päeval nädalas ning viib läbi individuaaltunde või tunde kahele lapsele korraga. Koostöö HEV-laste vanematega on valdavalt hea.

EHISe andmetel on Uuemõisa Lasteaed-Algkoolis lasteaia ja kooliosas kokku 48 HEV last/õpilast, 12 lasteaia osas ja 36 kooliosas.

Lasteaia 12-le HEV-lapsele rakendatakse logopeedilist ning neist kuuele ka eripedagoogilist abi. Lasteaias käib üks laps, kel on diagnoositud autism. Lapsel on isiklik abistaja, kes teeb iga päev lapse tegevuse kohta märkmeid ning arutab nähtut logopeediga.

Logopeed töötab koolis kolmel päeval nädalas, õpilane käib tema juures tunnis ühel korral nädalas. Tunniplaan on seatud nii, et logopeedi tunnis käimise päeval on õpilasel kaks eesti keele tundi; neist ühes tunnis on ta klassis, teise tunni ajal logopeedi juures. Logopeed saab aineõpetajalt materjali ja töötab õpilasega sellest lähtuvalt. Logopeed teeb märkmeid õpilase individuaalse arengu kaardile kaks korda aastas. Logopeed töötab vajadusel individuaalselt ka venekeelsetest pärit lastega, kes vajavad eesti keele tugiõpet.

Õpiabirühmas käib üheksa õpilast, kellele kõigile on matemaatika õppimine raske. Õpiabirühma õpetaja töö aluseks on töökava. Aeg-ajalt teeb õpiabirühma õpetaja märkmeid õpilase individuaalse arengu kaardile. Igal õppeveerandil toimub õpilase klassijuhataja, logopeedi, õpiabi õpetaja, HEV-koordineerija ja direktori osavõtul ümarlaud, kus analüüsitakse HEV-õppe olukorda, antakse hinnang HEV-õpilaste arengule ja võetakse vastu otsused edasiseks tegevuseks.

Tabel 5. Rakendatavad tugimeetmed HEV õpilase arengu toetamiseks

	Haridusliku erivajadusega laste/õpilaste arv	
	EHIS	Dok/ Ind arengu kaart
Individuaalne õpe lasteaia lapsele logopeedilise abi osutamiseks	12	12
Individuaalne õpe põhiharidust omandavatele õpilastele logopeedilise abi osutamiseks	32	32
LÕKi õpilased tavaklassis	0	0
Õpiabi tunnid ajutise õpiraskusega õpilasele	9*	4*
Kokku		48

*üheksast õpilasest viis käivad ka logopeedi juures.

III KOKKUVÕTE

Järelevalve eesmärk Uuemõisa Lastead-Algkoolis oli selgitada

- 1) kuidas on korraldatud koolieelse lasteasutuse ja algkooli kui ühe asutusena tegutseva haridusasutuse juhtimine ning õppe- ja kasvatustegevus, tagamaks koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas ja põhikooli riiklikus õppekavas kirjeldatud õpikäsituse rakendamine loomaks keskkonda, mis toetab iga lapse ja õppija individuaalset ja sotsiaalset arengut;
- 2) uurida õpilaste ja lastevanemate rahulolu kooli sotsiaalse keskkonnaga ning anda hinnang lähtuvalt sellest, kuidas koolis on tagatud õpilaste vaimne ja sotsiaalne turvalisus.

1. Uuemõisa Lastead-Algkooli juhtimisel lähtutakse haridusasutuse põhimäärusest, arengukavast, üldtööplaanist, sisehindamise aruandest, lasteaia ja kooli õppekavast, lasteaia ja kooli kodukorrast. Lasteaed-alkoolil on toimiv hoolekogu. Vallavalitsuses töötab kultuuri- ja haridusnõunik, kelle üheks tööülesandeks on koguda teavet valla koolide-lasteaedade õppekasvatustöö kvaliteedi kohta. Viimati on lasteaed-alkooli töötajate koosseis kinnitatud pidaja poolt 07.01.2014, see vastab üldiselt lasteasutuse vajadustele ja on ka täidetud. Töötajate kvalifikatsioonid vastavad nõuetele, välja arvatud kooli töö- ja tehnoloogiaõpetuse õpetaja, kel on keskeri-haridus. EHISesse kantud andmed töötajate kvalifikatsioonide, koosseisude ja HEV-õpilaste kohta on õiged.

Järelevalve tulemusena võib öelda, et lasteaed- algkooli õpikeskkond on valdavalt õpilast ja tema vajadusi toetav. Lastevanemate ja õpilaste seas läbiviidud rahulolu-uuringu tulemuste põhjal on õpilaste individuaalsed vajadused märgatud ja nende areng võimaluste piires toetatud. Lasteaed-alkoolis tähtsustatakse loominguilist ja huviharidust lapse arengu toetajana ja ka lasteasutuse pidaja toetab rahaliselt valla lasteaedade-koolide huviringide tegevust. Töötajate koosseisu kuuluvad logopeed-eripedagoog ja õpiabirühma õpetaja; vajadusel ostetakse eripedagoogi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenust Läänemaa Rajaleidja keskusest. Kõigile lasteaia lastele ja kooli õpiraskustega õpilastele on avatud individuaalse arengu kaardid. Igal õppeveerandil toimub õpilase klassijuhataja, logopeedi, õpiabi õpetaja ja HEV-koordineerija osavõtul ümarlaud, kus analüüsitakse HEV-õppe olukorda. Õpilastel on võimalik saada õppimisalast tuge pikapäevarühmas, kooli raamatukogus ja aineõpetajate konsultatsioonitundides. Muukeelsete perede õpilaste keeleõpe on toetatud ja lapsed kohanevad sujuvalt eestikeelse õppega.

Õpetajatel tuleb arendada oma kutsealaseid oskusi konstruktivistliku õpikäsituse rakendamisel ja koostöösuhte ülesehitamisel, rakendada tõhusalt kujundavat hindamist ning kaasata õpilasi enam õpieesmärkide sõnastamisse. Konstruktivistliku õpikäsituse, sh üldpädevuste saavutamiseks vajalike tegevuste rakendamise ning lõimingu olulisus ja vajalikkus pole kõigi õpetajate poolt mõistetud ega realiseeru veel vajalikul määral, kuna nõuab õpetaja uskumuste ja identiteedi muutumist. Koolis on õpetajaid, kes peaksid osalema vastavasisulis(t)el täienduskoolitus(t)el. Uuemõisa Lasteaed-Algkooli kooliosa õpetajad kasutavad tundides IKT vahendeid julgesti ja tänu koolitustele nende pädevus selles osas ka kasvab.

2. Selgitamaks, kuidas on koolis tagatud õpilaste sotsiaalne turvalisus, analüüsiti lastevanematele ja õpilaste läbiviidud rahulolu-uuringu tulemusi, vaadeldi õppe-kasvatustegevust ja intervjueriti lasteaed-alkooli töötajaid. Nii õpilased kui lapsevanemad said uuringu käigus märkida vabas vormis, mis neile koolis meeldib, mis ei meeldi ja teha ettepanekuid koolielu paremaks muutmiseks. Lapsevanemad ja õpilased said anda igale väitele (Tabel 1) hinnangu 5-punktilisel skaalal, kus 5 märgib maksimaalselt head, 4 head, 3 – nii ja naa, 2- asjad võiksid olla paremini, 1- ei ole hästi.

Kõigi uuritud aspektide osas on hinnatud olukorda valdavalt punktidega 5 ja 4. Selgus, et üldiselt on kooliga rahul 100% õpilastest ja 92% lastevanematest. Väitele *Kooli õpilaste ja õpetajate vahel on valdavalt head suhted* andis maksimaalselt 5 punkti 59% õpilastest ja 48% lapsevanematest, 4 punkti

34% õpilastest ja 45% lapsevanematest. Küsimusele, *kuivõrd koolis esineb kiusamist* vastas 41% õpilastest ja 50% lapsevanematest, et seda on natuke. Küsimusele vastamist mõjutab tõenäoliselt see, missugust käitumist kiusamiseks peetakse ja kas vastaja on näinud kiusamist pealt või kogunud seda ise. Vaadeldud tundides olid õpetajad õpilasi toetavad, julgustavad ja innustavad. Seega võib öelda, et õpilaste vaimne ja sotsiaalne turvalisus on üldiselt tagatud; tähelepanu tuleb pöörata üksikutele õpilastevahelistele kiusamisjuhtumitele ning toetada õpetajaid keeruliste suhtlusolukordadega toimetulekul.

IV Ettepanekud ja soovitused kooli direktorile.

1. Avalikustada lasteaia õppekava lasteaed-alkkooli koduleheküljel.
2. Võimaldada vastavasisulist täienduskoolitust õpetajatele, kelle tundides ei rakendu piisaval määral tänapäevase õpikäsituse põhimõtted.
3. Rakendada regulaarset tundide vaatlust ja sellele järgnevat refleksiooni, tagamaks õpetajale õppeprotsessi juhtimiseks vajalike pädevuste areng.
4. Õpetajate omavahelise kootöö tulemusena fikseerida töökavades üldpädevuste kujundamise ja läbiminevate teemade käsitlemise kohad ja meetodid ning näidata, kuidas praktiline ja projektipõhine õpe toetab õpitulemuste ja üldpädevuste saavutamist.
5. Uuendada haridusasutuse põhimäärust vastavalt koolieelse lasteasutuse seaduses §9 (2) ning põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses § 66 (1) toodud sisule ja struktuurile.
6. Kaasata õpilasi kiusamisjuhtumite lahendamisse; rakendada meetodeid, mis aitavad kujundada õpilaste ennastjuhtivat käitumist. Võimalusel rakendada tööle tugiõpilaste võrgustik.

V Ettepanek kooli pidajale

1. Leida võimalusi sotsiaalpedagoogi teenuse rakendamiseks määral, mis rahuldab Uuemõisa Lasteaed-Algkooli vajadusi.

VI Ettekirjutused kooli direktorile

Ettekirjutus ja selle alus	Täitmise tähtaeg
Tagada õpetajate kvalifikatsiooni vastavus nõuetele <i>Õiguslik alus: Haridusministri 29. augusti 2013. a määrus nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“</i>	01.09.2015

VII Teemaatilise haldusjärelvalve teostaja:

Mare Tereping
Lääne Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna nõunik